

‘Ik dacht jaren dat ik dom was’

Een op de zeven Vlamingen is laaggeletterd. Velen ervaren dat als een taboe

- ▶ Laaggeletterdheid is een weinig zichtbaar probleem
- ▶ Het begrip omvat lezen en schrijven, maar ook rekenen en vaardig zijn met de computer.
- ▶ Geletterdheid is een opstap naar een plaats in de maatschappij

Nicole LEHOUCQ

„Ik voelde me dom”, zegt Jan Vanderhaeghen. Jarenlang verborg hij zijn laaggeletterdheid achter uitvluchten. Pas op zijn vijftigste besliste hij er iets aan te doen en stapte hij naar een centrum voor basiseducatie. „Daar voelde ik vertrouwen en kon ik ontspannen de les volgen. Vroeger, op school, werd ik voortdurend op mijn fouten gewezen en op de ‘ezelsbank’ gezet. Ik werd gepest en uitgesloten. In zo’n sfeer verkramp je en neem je geen leerstof op”, vertelt hij.

Uit recente cijfers van de OESO blijkt dat vijftien procent van de Vlamingen tussen 16 en 65 jaar laaggeletterd is. Een op de zeven is dat, evenveel als in 1996, bij het vorige onderzoek waar Vlaanderen aan deelnam.

„Geletterdheid wordt nu wel ruimer geïnterpreteerd dan

Jan Vanderhaeghen, ex-laaggeletterde, ambassadeur basiseducatie. © Provincie Oost-Vlaanderen

toen”, zegt An Van Parys, consulente geletterdheid van de provincie Oost-Vlaanderen. „Ook digitale vaardigheden worden getest. Die verwerf je normaal ook tussen zes en veertien jaar en heb je vandaag net zo goed nodig om in de maatschappij mee te kunnen. Voor oudere mensen is dat soms moeilijk. En ook wie jonger is, kan door ziekte of tegenslag achterop hinken.”

„Laaggeletterden hebben vandaag een ander profiel”, vervolgt ze. „Het zijn niet meer alleen mensen die slechts tot hun veertiende naar school konden gaan, maar bijvoorbeeld ook jongeren met een migratie-achtergrond. Andere oorzaken zoals armoede, weinig steun van thuis of schoolmoedigheid blijven meespelen.” Joke Dejaeghere, communicatiemedewerker van de Fede-

ratie Centra voor Basiseducatie sluit zich daarbij aan: „We zetten daarom ook in op opvoedingsondersteuning bij ouders van kleuters.”

Zo’n veertigduizend mensen vinden jaarlijks de weg naar de dertien centra voor basiseducatie die de Vlaamse regering subsidieert. „Die stap doen is moeilijk, sommigen gaan er zelfs voor naar een andere gemeente”, zegt

Dejaeghere. „Er rust nu eenmaal een maatschappelijk taboe op laaggeletterdheid. Om ons doelpubliek te bereiken, zetten we ambassadeurs in, oud-cursisten zoals Jan Vanderhaeghen, die uit eigen ervaring spreken.”

„Zij getuigen ook hoe, samen met hun geletterdheidsniveau, hun zelfvertrouwen steeg”, vult Van Parys aan. „Want taal is een opstap naar maatschappelijke participatie.” Van Parys wil ook drempels wegwerken door toegankelijke taal te gebruiken.

„Met de geletterdheid neemt ook het zelfvertrouwen toe”

„Bedrijven zouden teksten die ze tot een ruim publiek richten, op leesbaarheid kunnen aftoetsen bij cursisten van de basiseducatie”, stelt Dries Debackere van De Taalsector voor. Die organisatie van mensen die professioneel met taal bezig zijn, organiseerde recentelijk in Gent een rondetafel over laaggeletterdheid. „De Taalsector wil bijdragen aan het zichtbaar maken van het probleem”, zegt hij. „Hier ligt een domein open voor bedrijven die op zoek zijn naar maatschappelijk verantwoord ondernemen. Of voor vrijwilligerswerk: gaan voorlezen bij mensen thuis, bijvoorbeeld.”

Europese voedselhulp wordt hervormd

Nieuw verbod om geen EU-etenswaren te verkopen, treft de sociale kruideniers die ze mee verdelen niet echt

Erik DE SMET

Een informele overeenkomst op Europees niveau verzekert dat er in de periode 2014-2020 jaarlijks 360 miljoen euro vrijkomt voor voedselhulp via het fonds voor hulp aan de allerarmsten. Tien procent van de Europese bevolking blijkt immers te arm om zich dagelijks een fatsoenlijke maaltijd te veroorloven. Die voedselhulp wordt verdeeld via voedselbanken en sociale kruideniers.

Over het fonds is lang gediscussieerd. Een aantal lidstaten was het er niet mee eens dat landbouwoverschotten worden gebruikt voor hulp aan de armen. In het nieuwe systeem worden dan ook niet langer dergelijke overschotten, zoals melk, gebruikt.

Het Europese fonds moet een toevoer garanderen van basisvoedselproducten aan hulporganisaties. Het zijn de lidstaten die daarbij hun prioriteiten stellen,

maar het is uitdrukkelijk verboden de producten te verkopen. Daarnaast wil de overeenkomst ook meer noodopvang en sociale initiatieven steunen, een stap vooruit naar een beter Europa.

Vraaggestuurd

In Vlaanderen zijn er momenteel 17 sociale kruideniers. Ze bieden minderbedeelden kwaliteitsvolle producten aan, aan een prijs die tot de helft lager ligt dan elders. De waren worden verkocht en niet weggeschonken, vanuit de visie dat dit de waardigheid van de mensen respecteert. Sociale kruideniers zoeken het algeroedkoopste op de markt en vangen het verlies op met de verkoop van tweedehandsspullen en andere activiteiten.

„De Europese voedselhulp verbiedt expliciet de verkoop van de producten die ze aanbiedt, maar eigenlijk is dat al zo sinds het ontstaan van de hulp, wat er ook op de verpakking stond”, zegt Yves Bocklandt van de koepel van sociale kruideniers. „Sociale kruideniers zullen deze producten niet of via een apart schap gratis aanbieden aan hun klanten. Het gaat vooral om bloem, melk, rijst, makreelfilets en ontbijtgranen.”

„Maar de sociale kruideniers zijn wel vragende partij om EU-producten te mogen verkopen”, merkt Bocklandt op. „Ook al vragen we er maar tien eurocent voor. Wij werken immers vraag-

gestuurd, en niet zozeer vanuit het aanbod van overschotten. Mensen kiezen bij ons wat zij wensen. Met voedselpakketten heb je altijd het risico dat er producten worden weggegooid.”

Advertentie

Wil jij graag mijn peter of meter worden?

Dankzij jou krijgt een verlaten kind in Latijns-Amerika een toekomst

Zet de stap, contacteer ons: 02/721.64.61

Stichting ONZE KLEINE WEESKINDEREN

www.weeskinderen.be

Bij een sociale kruidenier kopen minderbedeelden voeding aan de allerlaagste prijzen. © ImageGlobe